

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІНФРАСТРУКТУРА РИНКУ

Електронний науково-практичний журнал

Випуск 37

**Одеса
2019**

Головний редактор:

Шапошников Костянтин Сергійович – доктор економічних наук, професор.

Члени редакційної колегії:

Барна Марта Юріївна – доктор економічних наук, професор.

Велькі Януш – доктор економічних наук, професор.

Гавкалова Наталія Леонідівна – доктор економічних наук, професор.

Гальцова Ольга Леонідівна – доктор економічних наук, професор.

Дзієканські Павел – доктор економічних наук, професор.

Коваль Віктор Васильович – доктор економічних наук, доцент.

Маргасова Вікторія Геннадіївна – доктор економічних наук, професор.

Стеблянко Ірина Олегівна – доктор економічних наук, доцент.

Ситнік Інесса Василівна – доктор економічних наук, професор.

Піллелієне Ліна – доктор економіки, професор маркетингу.

Пономаренко Тетяна Вадимівна – доктор економічних наук, доцент.

Електронна сторінка видання – www.market-infr.od.ua

Видання входить до «Переліку електронних фахових видань, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» на підставі Наказу МОН України від 7 жовтня 2016 року № 1222

**Рекомендовано до поширення через мережу Internet
Вченою радою Причорноморського науково-дослідного інституту
економіки та інновацій (протокол № 11 від 25.11.2019)**

ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У ПРОЦЕСІ АУДИТУ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)

ORGANIZATION OF ANALYSIS OF THE MAIN INDICATORS OF THE ENTERPRISE'S ACTIVITY IN THE PROCESS OF THE BALANCE SHEET (FINANCIAL STATEMENT REPORT)

У статті розглянуто питання щодо організації аналізу основних показників діяльності підприємства у процесі аудиту балансу (звіту про фінансовий стан). Зазначено, що перевірка фінансової звітності проводиться в такій послідовності: формальна перевірка; аналітична перевірка; перевірка по суті та рахункова перевірка показників звітності. Зауважено, що основні показники, які залежно від мети аудиту повинні вивчатися аудитором: показники платоспроможності, фінансової стійкості, автономії, маневреності оборотних засобів, фінансування, кредитоспроможності, ліквідності тощо. Охарактеризовано суть та види балансів. Проведено аналіз основних показників діяльності підприємства ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ» у процесі перевірки балансу. Визначено основні аудиторські процедури під час проведення аудиту балансу. Зазначено, що на українському ринку представлена незначна кількість програмних продуктів для аудиторських компаній, зокрема поширення набувають програмні продукти компанії Case Ware.

Ключові слова: аналіз, Баланс, Звіт про фінансовий стан, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, аудит балансу.

В статье рассмотрены вопросы относительно организации анализа основных

показателей деятельности предприятия в процессе аудита Баланса (Отчета о финансовом состоянии). Указано, что проверка финансовой отчетности производится в следующей последовательности: формальная проверка; аналитическая проверка; проверка по существу и счетная проверка показателей отчетности. Отмечено, что основные показатели, которые в зависимости от цели аудита должны изучаться аудитором: показатели платежеспособности, финансовой устойчивости, автономии, маневренности оборотных средств, финансирования, кредитоспособности, ликвидности и т. д. Охарактеризованы сущность и виды балансов. Проведен анализ основных показателей деятельности предприятия ООО «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ» в ходе проверки баланса. Определены основные аудиторские процедуры при проведении аудита баланса. Отмечено, что на украинском рынке представлено незначительное количество программных продуктов для аудиторских компаний, в частности распространение получают программные продукты компании Case Ware.

Ключевые слова: анализ, Баланс, Отчет о финансовом состоянии, ликвидность, платежеспособность, финансовая устойчивость, аудит баланса.

УДК 657.62:005.52:330.133.1

<https://doi.org/10.32843/infrastruct37-107>

Мулик Я.І.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри аудиту
та державного контролю

Вінницький національний аграрний
університет

The article indicates the issues on organization of analysis of the main indicators of the enterprise's activity in the process of the Balance sheet (Financial statement report). It is stated that the Balance of the enterprises are the only source of information on the property and financial status of the economic agent, they also contain its performance results for the relevant period. The remarkable thing is that it is the Balance (Financial statement report) to allow the evaluation of the enterprise's property assets and structure, its solvency and liquidity, supply of capital and some other indicators. Assessment of the main indicators of the activity of the company in the process of carrying out the balance check is important and relevant in the current economic conditions. It is stated, that an audit of financial reportings is provided in the following sequence: a desktop review; an analytical review; a validity review and an accountant review. It is taken into consideration, that the main indicators to check by the auditor depending on the audit objective are the following: solvency, financial firmness, equity, circulating assets to equity ratio, funding, creditworthiness, liquidity, etc. The balances types and essence are described. The main performance indicators of the FOOD DEVELOPMENT LLC during the balance check is analyzed. The basic audit procedures during the balance sheet are identified. They are: checking the consistency of indicators that are repeated in different forms of financial statements; checking the correctness of drawing up the Balance (Financial statement report) in accordance with the regulatory and legal framework, comparing the General Ledger with the accounting register; checking the comparison of accounting registers with primary documents; inspection of the of the annual inventory materials (fixed assets, inventories, cash, receivables and payables, capital). It is noted that an insignificant amount of the software products for the audit companies are presented on the Ukrainian market, particularly, the "Case Ware" software products are spreading. Software products make auditing more efficient and structured with much less time consuming, since they complete all phases of the audit, audit procedures library, risk management modules, and allow the entire audit team to work simultaneously and synchronously regardless of location.

Key words: analysis, Balance, Financial statement report, liquidity, solvency, financial firmness, balance sheet.

Постановка проблеми. В умовах інтеграції економіки України до світового співтовариства ставляться неабиякі умови щодо забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання. Через це значно зростає попит на економічну та фінансову інформацію щодо діяльності господарюючих суб'єктів.

Фінансова звітність підприємств виступає основним джерелом інформації про майновий та фінансовий стан господарюючого суб'єкта, а

також результати його діяльності за відповідний період. Саме Баланс (Звіт про фінансовий стан) дає можливість оцінити склад і структуру майна підприємства, його ліквідність та платоспроможність, наявність капіталу та низку інших показників. Отже, оцінка основних показників діяльності підприємства в процесі здійснення перевірки балансу є важливою та актуальною в сучасних умовах господарювання. Об'єктивна оцінка про фінансовий стан підприємства може бути надана

на основі достовірної фінансової інформації, що наведена у Балансі. Вона безпосередньо впливатиме на прийняття управлінських рішень у сфері фінансових відносин.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Питання організації аналізу фінансового стану підприємств досліджувалися багатьма науковцями, такими як: Є. Брігхем, Е. Хелферт, М. Абрютіна, В. Ковальова, М. Кренін, А. Поддєрьогін, В. Савчук, Т. Мулик [8], О. Томчук [6] та інші. Зокрема, вони висвітлювали у своїх працях суть аналізу фінансового стану, його завдання, методи та прийоми, порядок організації тощо.

Питання формування та контролю показників фінансової звітності знайшли своє відображення у працях учених, таких як Н.І. Гордієнко, Ю.С. Глушач [1], Л.І. Жидєєва, Л.П. Кулаковська [3], О.О. Конопліна, Т.В. Мултанівська, К.О. Утенкова, Р.Л. Хом'як, О.Г. Рябчук [9], Н.А. Букало, Н.Г. Здирко, В.Ю. Фабіянська та інші. Вони досліджували порядок здійснення інвентаризації як умови складання фінансової звітності, методик складання та аналізу фінансової звітності підприємства, особливості перевірки взаємозв'язків між показниками форм звітності, питання організації аудиту фінансової звітності тощо. Проте дослідження потребують також більш детальної оцінки щодо контролю достовірності показників фінансової звітності, особливо Балансу, оскільки він виступає основним звітом, що висвітлює фінансовий стан підприємства.

Постановка завдання. Метою статті є визначення ролі та значення а також оцінка організації аналізу основних показників діяльності підприємства у процесі аудиту балансу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансова звітність – це основний вид звітності порівняно з іншими видами звітності, які складають підприємства (статистична, податкова та спеціалізована) [1]. Загальні вимоги до фінансової звітності викладені в НП(С)БО 1, затвердженому наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73[2].

Це положення встановлює: ціль фінансових звітів; їхній склад; звітний період; якісні характеристики та принципи, якими слід користуватися під час складання фінансових звітів; вимоги до розкриття інформації у фінансових звітах [2].

Фінансова звітність визначена в П(С)БО 1 як бухгалтерська звітність, яка відображує фінансовий стан підприємства та результати його діяльності за звітний період [2].

Як правило, аудиторська перевірка фінансової звітності проводиться у відповідній послідовності. Кожен аудитор самостійно вибирає послідовність своїх дій, виходячи з особливостей діяльності клієнта й умов укладеного договору. Після вивчення установчих та інших загальних документів аудитор переходить до вивчення звітності підприємства [3].

Як зазначають Л.П. Кулаковська та Ю.В. Піча, перевірка фінансової звітності проводиться в такій послідовності:

- формальна перевірка;
- аналітична перевірка;
- перевірка по суті та рахункова перевірка показників звітності [3].

Формальна перевірка полягає у візуальній перевірці правильності записів усіх реквізитів звітності та виявленні наявності самостійних змін у встановлених формах звітності, необумовлених виправлень, підчисток, наявності підписів [3].

Після проведення формальної перевірки за формою аудитор переходить до аналітичної перевірки показників звітності – їх оцінки за допомогою вивчення вірогідних залежностей між показниками з метою виявлення суттєвих відхилень, вивчення яких за допомогою глибинних та наскрізних тестів дає змогу встановити факти помилок та порушень, що призводять до перекручення звітності. Насамперед слід перевірити відповідність указанного в балансі розміру зареєстрованого капіталу даним засновницьких документів. Аудитор, вивчаючи звітність, повинен визначити ті ділянки звіту, де аудиторський ризик є найбільшим, тобто можливість шахрайства чи наявність помилок в обліку і звітності для цього клієнта є найвірогіднішими. Залежно від цього аудитор може виділити ті операції та активи, які необхідно перевіряти більш ретельно, і ті, де можна покладатися на інформацію клієнта [3].

Далі необхідно перевірити зіставлення і взаємозв'язок показників, відображених у різних (формах бухгалтерської звітності, показників, відображених у формах бухгалтерської звітності та зведених реєстрах обліку, реєстрах обліку та зведених документах [3].

Загалом бухгалтерський баланс – метод узагальнення даних про склад майна суб'єкта діяльності за видами (складом і використанням, джерелами утворення на певну дату в узагальненому і вартісному вимірнику (зазвичай на 1-ше число місяця) [4].

Як відмічають І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік та К.Є. Нагірська, баланси відображають різну економічну інформацію і залежно від вимірників бувають [4]:

- натуральні – характеризують джерела формування матеріальних ресурсів та напрями їх використання. Використовується зазвичай під час планування господарської діяльності підприємства;
- трудові – характеризують кількість та склад трудових ресурсів, їх розподіл та використання;
- вартісні – складаються у вартісному вираженні на рівні окремих підприємств, галузей, країни.

Крім цього, баланси класифікують (рис. 1) за [4]:

- джерелами складання;
- обсягами даних;

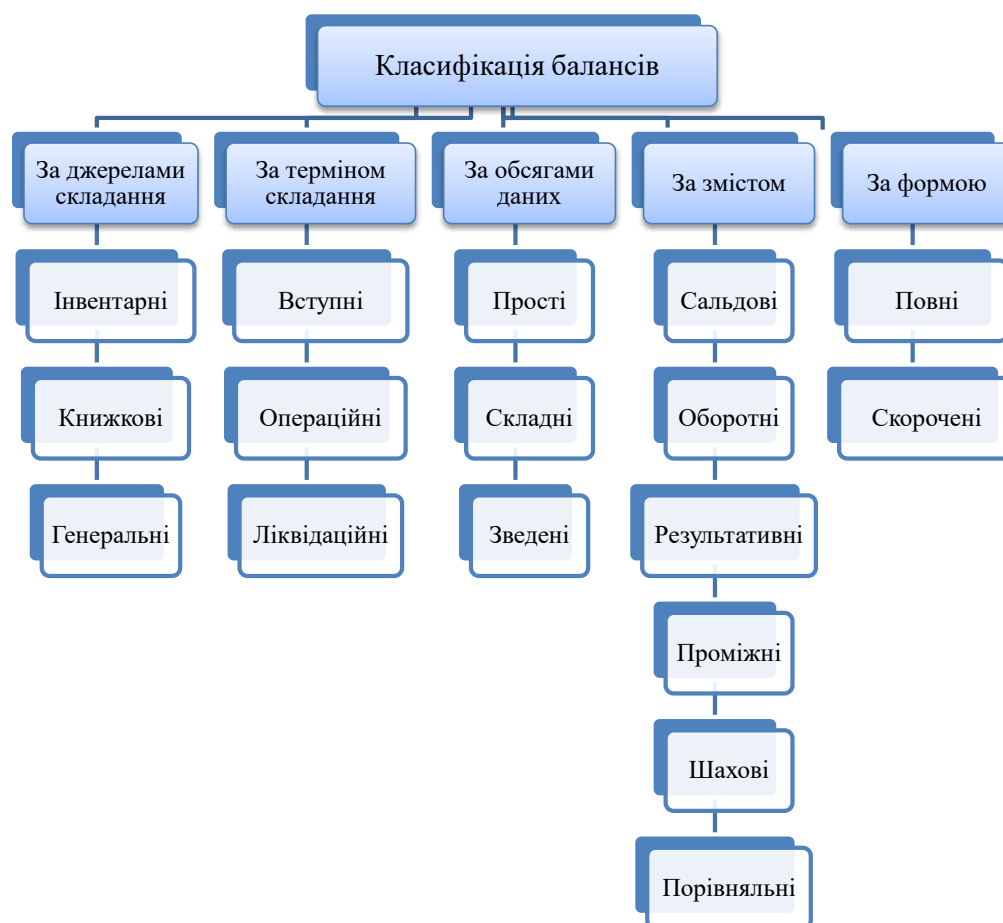

Рис. 1. Класифікація балансів

Джерело: побудовано автором на основі [4]

- формою;
- термінами складання;
- змістом.

Бухгалтерський баланс є основним джерелом інформації про наявність і структуру активів, капіталу та зобов'язань підприємства.

У бухгалтерському обліку баланс означає два поняття [5] (рис. 2):

– по-перше, це один з елементів методу обліку, за допомогою якого здійснюється групування й узагальнення активів, капіталу й зобов'язань;

– по-друге, це звітна таблиця, найважливіша форма бухгалтерської звітності (форма № 1), що характеризує фінансово-майновий стан підприємства, організації, установи на кінець останнього дня звітного періоду.

Як один із найважливіших елементів методу бухгалтерського обліку бухгалтерський баланс – це спосіб узагальнення й економічного групування в грошовому виразу господарських ресурсів підприємства за складом та джерелами утворення на певну дату.

Призначення бухгалтерського балансу – надавати інформацію про стан активів, капіталу й зобов'язань у цілому та за окремими економічно

однорідними групами з метою аналізу, контролю, управління ними.

Як одна з форм фінансової звітності баланс – це звіт про фінансовий стан підприємства, що відображає на певну дату його активи, зобов'язання й власний капітал [2].

Для загальної характеристики підприємства слід провести фінансовий аналіз його показників, вивчити їх у динаміці, порівняти із середніми показниками в галузі [3].

Основні показники, які залежно від мети аудиту повинні вивчатися аудитором: показники платоспроможності, фінансової стійкості, автономії, маневреності оборотних засобів, фінансування, кредитоспроможності, ліквідності тощо. З метою проведення такого аналізу рекомендується складання порівняльного аналітичного балансу, до якого входять основні агреговані показники бухгалтерського балансу. Порівняльний аналітичний баланс дає змогу спростити роботу з проведення аналізу основних фінансових показників підприємства [3].

Такої ж думки дотримується О.Ф. Томчук та зазначає, що основним етапом оцінювання фінансового стану підприємства є оцінювання балансу

підприємства, який починають із встановлення зміни валюти балансу, а потім визначають характер окремих його статей, тобто проводять горизонтальне оцінювання [6, с. 152].

На прикладі підприємства ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ» розглянемо порядок проведення аналізу основних показників підприємства.

У процесі перевірки важливо оцінити статті балансу підприємства та їхню питому вагу.

Із даних таблиці 1 бачимо, що валюта майна збільшилася на 341 293 тис. грн. Серед майна найбільша частка припадає на оборотні активи, які зросли за період дослідження на 314 837 тис. грн. Необоротні активи в діяльності підприємства

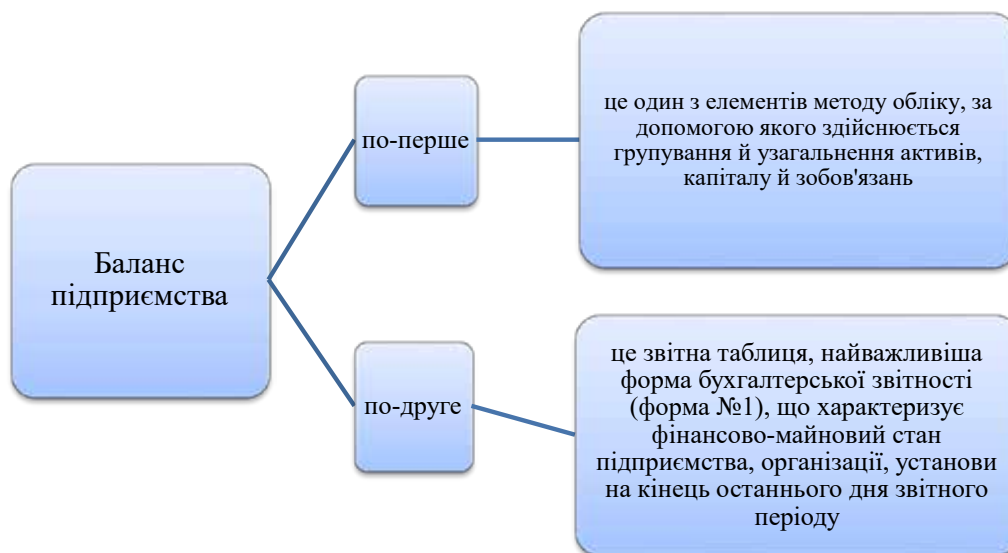

Рис. 2. Складники балансу в бухгалтерському обліку

Джерело: побудовано автором на основі [5]

Таблиця 1

Аналіз складу статей балансу ТОВ «ФУД Девелопмент», тис. грн.

Показники	2016	2017	2018	Відхилення (+; -)
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	
Актив				
I. Необоротні активи:	176	15338	26632	26456
Нематеріальні активи	-0	3112	6350	6350
Незавершені капітальні інвестиції	166	1287	97	-69
Основні засоби	10	10811	20180	20170
II. Оборотні активи	647711	1054790	962548	314837
Запаси	177170	289386	333530	156360
Дебіторська заборгованість	427434	689604	599942	172508
Гроші та їх еквіваленти	9493	27971	21611	12118
Витрати майбутніх періодів	54	669	465	411
Інші оборотні активи	33560	47160	7000	-26560
БАЛАНС	647887,0	1070128	989180	341293
Пасив				
I. Власний капітал	-30669	15059	-55736	-25067
Зареєстрований (пайовий) капітал	50	20050	20050	20000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-30719	15009	-55786	-25067
Неоплачений капітал	-	-20000	-20000	-20000
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	678556	1055069	1044916	366360
Короткострокові кредити банків	-	38669	76550	76550
Поточна кредиторська заборгованість	473893	914229	864217	390324
Інші поточні зобов'язання	204663,0	102171,0	104149	-100514
БАЛАНС	647887	1070128	989180	341293

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

займають значно меншу частку і за період дослідження вони також збільшилися на 26 456 тис. грн.

Серед необоротних активів найбільша питома вага припадає на основні засоби, які зросли за період дослідження на 20 170 тис. грн. Серед оборотних активів є запаси, поточні біологічні активи, дебіторська заборгованість, гроші та їхні еквіваленти, витрати майбутніх періодів та інші оборотні активи.

Так, за період дослідження збільшилися запаси на 156 360 тис. грн., дебіторська заборгованість на 172 508 тис. грн., гроші та їхні еквіваленти на 12 118 тис. грн., витрати майбутніх періодів на 411 тис. грн. Інші оборотні активи зменшилися за період дослідження на 26 560 тис. грн.

Динаміку змін необоротних та оборотних ресурсів, а також змін власного капіталу та поточних зобов'язань можна також спостерігати на рис. 3 та 4.

Вони ще раз підтверджують те, що в активах підприємства ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ» переважають оборотні засоби, а в пасивах – залучений капітал.

У таблиці 2 наведена питома вага статей активу та пасиву балансу ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ».

Так, її дані підтверджують те, що питома вага необоротних активів – незначна (в 2018 р. вона становить – 2,69%), і в динаміці вона зросла на 2,67%. Питома вага оборотних активів досить суттєва (в 2018 р. вона становить – 97,31%), і в динаміці вона зменшилася на 2,67%. Питома вага власного капіталу в 2016 та 2018 рр. має від'ємне значення, оскільки в ці періоди наявна значна сума непокритого збитку. У динаміці питома вага власного капіталу зменшилася на 0,9%.

Підприємство ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ» у своїй діяльності переважно використовує залучені ресурси. У динаміці їхня питома вага зросла на 0,9%.

На основі балансу можна оцінити показники ліквідності балансу шляхом порівняння та співвідношення окремих статей активу та пасиву.

Вважаємо, що необхідність підтримання належного рівня ліквідності пояснюється потребою створення позитивного інвестиційного середовища конкретного підприємства, адже за допомогою результатів аналізу ліквідності підприємств можна оцінити фінансовий стан підприємства та рівень його фінансової безпеки. Однак наявні нині підходи до оцінки рівня ліквідності підприємств є узагальнюючими, що може призвести до прийняття неефективних управлінських рішень на підприємствах конкретної галузі [7].

Оцінимо ліквідність балансу підприємства ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ» у 2018 р. (табл. 3).

Ліквідність підприємства – це його спроможність перетворювати свої активи на гроші для виконання всіх необхідних платежів у міру настання їх строку [8].

Під ліквідністю будь-якого активу розуміють його здатність перетворюватися на грошові кошти, а ступінь ліквідності визначається тривалістю періоду, протягом якого ця трансформація може бути здійснена. Чим коротший період, тим вища ліквідність цього виду активу [8].

Аналіз ліквідності балансу полягає в порівнянні коштів за активом, згрупованих за рівнем їхньої ліквідності відповідно до зобов'язань за пасивом, об'єднаних за строками їх погашення і в порядку зростання цих строків.

Залежно від рівня ліквідності активи та пасиви підприємства поділяють на відповідні групи (табл. 4) [8].

На основі зіставлення груп активів із відповідними групами пасивів виносяться судження:

– про поточну ліквідність, яка свідчить про платоспроможності (у разі виконання нерівностей) або неплатоспроможності (у разі їх невиконання) організації на найближчий до розглянутого моменту проміжок часу: $A1 + A2 \geq P1 + P2$; $A4 \leq P4$;

– про перспективну ліквідність – це прогноз платоспроможності на основі порівняння майбутніх надходжень і платежів: $A3 \geq P3$; $A4 \leq P4$. У разі

Рис. 3. Динаміка змін необоротних та оборотних активів в ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ»

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

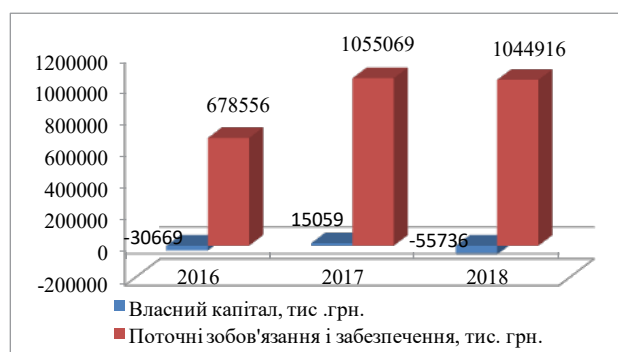

Рис. 4. Динаміка змін власного капіталу та поточних зобов'язань у ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ»

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз питомої ваги статей балансу ТОВ «ФУД Девелопмент», %

Показники	2016	2017	2018	Відхилення (+; -)
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	
Актив				
I. Необоротні активи:	0,03	1,43	2,69	2,67
Нематеріальні активи	-	0,29	0,64	0,64
Незавершені капітальні інвестиції	0,03	0,12	0,01	-0,02
Основні засоби	-	1,01	2,04	2,04
II. Оборотні активи	99,97	98,57	97,31	-2,67
Запаси	27,35	27,04	33,72	6,37
Дебіторська заборгованість	65,97	64,44	60,65	-5,32
Гроші та їх еквіваленти	1,47	2,61	2,18	0,72
Витрати майбутніх періодів	0,01	0,06	0,05	0,04
Інші оборотні активи	5,18	4,41	0,71	-4,47
БАЛАНС	100,0	100,0	100,0	
Пасив				
I. Власний капітал	-4,73	1,41	-5,63	-0,90
Зареєстрований (пайовий) капітал	0,01	1,87	2,03	2,02
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-4,74	1,40	-5,64	-0,90
Неоплачений капітал	-	-1,87	-2,02	-2,02
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	104,73	98,59	105,63	0,90
Короткострокові кредити банків	-	3,61	7,74	7,74
Поточна кредиторська заборгованість	73,14	85,43	87,37	14,22
Інші поточні зобов'язання	31,59	9,55	10,53	-21,06
БАЛАНС	100,0	100,0	100,0	X

Таблиця 3

Аналіз ліквідності балансу ТОВ «ФУД Девелопмент» в 2018 р., тис. грн.

Актив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Пасив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	Платіжний надлишок або нестача	
						На початок періоду	На кінець періоду
Найбільш ліквідні активи (A1)	27971	21611	Негайні пасиви (П1)	1016400	968366	-988429	-946755
Активи, що швидко реалізуються (A2)	689604	599942	Короткострокові пасиви (П2)	38669	76550	650935	523392
Активи, що повільно реалізуються (A3)	337215	340995	Довгострокові пасиви (П3)	-	-	337215	340995
Активи, що важко реалізуються (A4)	15338	26632	Постійні пасиви (П4)	15059	-55736	279	82368
Баланс	1070128	989180	Баланс	1070128	989180	x	x

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

виконання тільки другої нерівності констатується недостатній рівень перспективної ліквідності;

– про те, що баланс неліквідний: $A4 \geq P4$ [8].

На основі даних, наведених у табл. 3, можна сказати, що баланс підприємства ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ» в 2018 р. не є абсолютно ліквідним, оскільки не витримуються перша та четверта умови ліквідності.

Одним з основних завдань аналізу фінансово-економічного стану є дослідження показників, що характеризують фінансову стійкість підприємства – такий стан фінансів, який гарантує його

постійну платоспроможність і відбиває рівень ризику діяльності. В умовах ринкової нестабільності, невизначеності і фінансових ризиків аналіз фінансової стійкості підприємства стає одним із актуальних і пріоритетних напрямів аналітичної роботи.

Абсолютні показники фінансової стійкості засновані на характеристиці забезпеченості матеріально-виробничих запасів джерелами їх формування. Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості базується на розрахунку коефіцієнтів, що характеризують структуру балансу, при цьому

Таблиця 4

Склад активів та пасивів підприємства

Групи активів та пасивів	Склад різних груп активів та пасивів
<i>Актив</i>	
Найліквідніші активи (A ₁)	Суми за всіма статтями грошових коштів та їхніх еквівалентів, тобто гроші, які можна використати для поточних розрахунків у міру потреби. До цієї групи належать також короткострокові фінансові вкладення, цінні папери, тощо.
Активи, що швидко реалізуються (A ₂)	Це активи, перетворення яких на гроші потребує певного часу. До цієї групи належить і дебіторська заборгованість. Ліквідність цих активів різна і залежить від суб'єктивних та об'єктивних чинників: кваліфікації фінансових робітників, платоспроможності платників, умов видачі кредитів тощо.
Активи, що повільно реалізуються (A ₃)	Це статті розділу II активу балансу, які охоплюють запаси та інші оборотні активи. Запаси не можуть бути продані, поки немає покупця. Іноді запаси потребують додаткової обробки перед реалізацією, що вимагає певного часу.
Активи, що важко реалізуються (A ₄)	Активи, які передбачено використовувати в господарській діяльності протягом тривалого періоду. До цієї групи належать всі статті розділу I активу балансу («Необоротні активи»)
<i>Пасив</i>	
Негайні пасиви (П ₁)	Це кредиторська заборгованість, розрахунки за дивідендами, вчасно не погашені кредити (за даними додатку до балансу)
Короткострокові пасиви (П ₂)	Це короткострокові кредити банків, поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, векселі видані. Для розрахунку основних показників ліквідності можна користуватися інформацією розділу балансу «Поточні зобов'язання і забезпечення».
Довгострокові пасиви (П ₃)	Це довгострокові зобов'язання, які містяться в розділі II пасиву балансу.
Постійні пасиви (П ₄)	Це всі статті розділу I пасиву балансу («Власний капітал»)

Джерело: побудовано автором на основі [8]

Таблиця 5

Аналіз показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства ТОВ «ФУД Девелопмент»

№	Показники	2016	2017	2018	Відхилення (+; -)
1	Коефіцієнт фінансової незалежності	-0,05	0,01	-0,06	-0,01
2	Коефіцієнт фінансової залежності	1,05	0,99	1,06	0,01
3	Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів	-22,13	70,06	-18,75	3,38
4	Коефіцієнт фінансування	-0,05	0,01	-0,05	-0,01
5	Наявність власних оборотних коштів, тис.грн.	-30845,0	-279,0	-82368,0	-51523,0
6	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,01	-0,02	1,48	0,47
7	Коефіцієнт грошової платоспроможності	0,01	0,03	0,02	0,01
8	Коефіцієнт розрахункової платоспроможності	0,95	1,00	0,92	-0,03
9	Коефіцієнт ліквідної платоспроможності	0,95	1,00	0,92	-0,03

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

коефіцієнти капіталізації оцінюють фінансову стійкість із позиції структури балансу, а коефіцієнти покриття – з позиції витрат на обслуговування зовнішніх джерел [8].

Будучи одним з основних показників фінансово-економічного стану, фінансова стійкість організації вказує на ступінь залежності від кредиторів і інвесторів. Власники підприємства зацікавлені в мінімізації власного капіталу та максимізації позикового капіталу у фінансовій структурі організації. Позичальники оцінюють стійкість підприємства та рівня співвідношення власного і позикового капіталу і ймовірність банкрутства.

Фінансова стійкість підприємства характеризується станом власних і позикових засобів і ана-

лізується за допомогою системи фінансових коефіцієнтів. Інформаційною базою для розрахунку останніх є абсолютні показники активу і пасиву бухгалтерського балансу [8].

Оцінивши фінансову стійкість підприємства ТОВ «ФУД ДЕВЕЛОПМЕНТ» на основі даних, наведених у табл. 5, може зробити висновок, що підприємство не є фінансово стійким та має проблеми із платоспроможністю.

Свідченням цього є значення коефіцієнту фінансової незалежності, який відповідно становить: в 2016 р – 0,05, в 2017 р. – 0,01, в 2018 р. – 0,06. У динаміці простежується зменшення цього показника на 0,01 п. Відповідно зріс коефіцієнт фінансової залежності, оскільки він є оберненим

показником до попереднього. Зменшився також у динаміці коефіцієнт фінансування ($-0,01$). Власні оборотні кошти – відсутні на підприємстві. Показники платоспроможності також переважно зменшуються та нижчі від нормативного значення.

Отже, провівши оцінку фінансового стану підприємства, яку необхідно здійснювати у процесі перевірки Балансу, можна засвідчити, що підприємство має незадовільний фінансовий стан. Про це свідчать показники фінансової стійкості та платоспроможності, підприємство має неліквідний баланс.

Слід погодитись із О.Г. Рябчук та Л.В. Блищик, які зазначають, що процес аудиту активів та пасивів підприємства, що відображаються в Балансі, є досить об'ємним, оскільки потребує великих затрат часу та ресурсів, а також виконання багатьох процедур, які дають змогу якомога точніше визначити достовірність показників [9].

Основними аудиторськими процедурами під час проведення аудиту Балансу є:– перевірка узгодженості показників, що повторюються в різних формах фінансової звітності;

– перевірка правильності складання Балансу (Звіту про фінансовий стан) відповідно до нормативно-законодавчої бази, порівняння показників Головної книги з регістрами обліку;

– перевірка зіставлення даних реєстрів обліку з первинними документами;

– перевірка матеріалів річної інвентаризації (необоротних активів, запасів, грошових коштів, дебіторської та кредиторської заборгованості, капіталу) [9].

Однією з проблем проведення аудиту активів та пасивів підприємства є затрата значних ресурсів, таких як час, гроші, людські ресурси, тому процес аудиту потребує автоматизації задля оптимізації перевірки. Сьогодні на українському ринку представлена незначна кількість програмних продуктів для аудиторських компаній, зокрема поширення набувають програмні продукти компанії Case Ware [9].

Програмні рішення Case Ware для аудиторської компанії включають всі етапи аудиторської перевірки: від прийняття клієнта та планування аудиту до випуску аудиторського висновку; здійснюють імпорт/експорт інформації у форматі Word, Excel, PDF тощо; дають можливість завантаження даних клієнта з 60 бухгалтерських пакетів, зокрема 1С, SAP, отримання загального зведеного балансу згідно з визначеним форматом [10].

Програмні продукти роблять аудит більш ефективним та структурованим за значно менших затрат часу, адже вони містять усі етапи аудиторської перевірки, бібліотеку аудиторських процедур, модулі управління ризиками, дають можливість одночасно й синхронно працювати всій аудиторській групі незалежно від місця знаходження [9].

Висновки з проведеного дослідження.

Отже, в умовах інтеграції до світового співтовариства значно зростає роль якісної фінансової інформації, що слугує підґрунтям для прийняття відповідних економічних рішень. Якість такої інформації є рівнем її достовірності, а Баланс слугує основним джерелом фінансової інформації про підприємство. Враховуючи результати аналізу основних показників діяльності підприємства на основі Балансу, внутрішні користувачі приймають рішення щодо поліпшення ефективності господарювання за окремими напрямками, а зовнішні користувачі можуть прийняти рішення, щодо доцільності інвестування, кредитування, тощо.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Глушач Ю.С. Фінансова звітність за П(С) БО: навчально-методичний посібник. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 88 с.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 року № 73.
3. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Організація і методика аудиту: навч. посібник К.: Каравела, 2004. 568 с.
4. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 688 с.
5. Бухгалтерський фінансовий облік; за ред. Ф. Ф. Бутинця [7-е вид.]. Житомир: Рута, 2006. 832 с.
6. Томчук О.Ф., Козак Н.Ю. Методичне забезпечення фінансового стану підприємства. Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки. 2011. Вип. 2(1). С. 150–154.
7. Мулик Я.І. Ліквідність підприємств як елемент управління фінансовою безпекою: методичне та інформаційне забезпечення. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 4. С. 42–51.
8. Мулик Т.О., Материнська О.А., Пльонсак О.Л. Аналіз господарської діяльності: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 288 с.
9. Рябчук О.Г., Блищик Л.В. Особливості контролю достовірності показників балансу суб'єкта господарювання. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. Випуск 25, частина 2. 2019. С. 101–106.
10. Програмні рішення "Case Ware". Сайт компанії "Case Ware". URL: <https://caseware.com.ua/uk> (дата звернення 20.11.2019).

REFERENCES:

1. Hlushach Yu. S. (2018) Finansova zvitnist za P(S) BO [Financial Statement of Accounting Regulations (Standards)]. Kh.: KhNU imeni V. N. Karazina. (in Ukrainian)
2. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalter-skoho obliku 1 "Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti" [National Accounting Standard (Standard) 1 General Financial Reporting Requirements]: Nakaz Minister-

stva finansiv Ukrainy vid 07 liutoho 2013 roku # 73. (in Ukrainian)

3. Kulakovska L.P., Picha Yu.V. (2004) Orhanizatsiia i metodyka audytu [Organization and methodology of audit]. K.: Karavela. (in Ukrainian)

4. Sadovska I.B., Bozhydarnik T.V., Nahirska K.Ye. (2013) Bukhhalterskyi oblik [Accounting] K.: Tsentri uchbovoi literatury. (in Ukrainian)

5. Butynets F. F. (ed.) (2006) Bukhhalterskyi finansovyi oblik [Financial accounting]. Zhytomyr: Ruta. (in Ukrainian)

6. Tomchuk O. F., Kozak N. Yu. (2011) Metodychne zabezpechennia finansovoho stanu pidpriemstva [Methodical maintenance of the financial condition of the enterprise]. Bulletin of Chernivtsi Trade and Economic Institute. Economic sciences. vol. 2(1). pp. 150–154.

7. Mulyk Ya. I. (2017) Likvidnist pidpriemstv yak element upravlinnia finansovoiu bezpekoiu: metodychne ta informatsiine zabezpechennia [Business liquidity as an

element of financial security management: methodological and information support]. Economy. Finances. Management: topical issues of science and practice. 2017. vol. 4. pp. 42–51.

8. Mulyk T. O., Materynska O. A., Plonsak O. L. (2017) Analiz hospodarskoi diialnosti [Analysis of economic activity] Kyiv: Tsentri uchbovoi literatury. (in Ukrainian)

9. Riabchuk O. H., Blyshchuk L. V. (2019) Osoblyvosti kontroliu dostovirnosti pokaznykiv balansu subiekta hospodariuvannia [Features of controlling the reliability of the entity's balance sheet] Scientific Bulletin of Uzhgorod National University. Series: International Economic Relations and the World Economy. vol. 25, pp. 101–106.

10. Prohramni rishennia "Case Ware"[Case Ware Software Solutions]. Sait kompanii "Case Ware". Available at: <https://caseware.com.ua/uk>. (accessed 20 November 2019).

**ORGANIZATION OF ANALYSIS OF THE MAIN INDICATORS OF THE ENTERPRISE'S ACTIVITY
IN THE PROCESS OF THE BALANCE SHEET (FINANCIAL STATEMENT REPORT)**

Relevance of the topic. The Balance is the only source of information on the property and financial status of the economic agent, they also contain its performance results for the relevant period. Assessment of the main indicators of the activity of the company in the process of carrying out the balance check is important and relevant in the current economic conditions. An objective assessment of the financial statement of an enterprise can be made on the basis of reliable financial information presented in the Balance. It will directly influence the management decision making in the field of financial relations.

The purpose of this article is to study the organization of the analysis of the main indicators of the enterprise, as well as to determine the role and importance of the Balance sheet.

Results. Financial reporting is the main type of reporting compared to the other types of such documents prepared by the enterprises. The general requirements for the financial reporting are set out in NP(S)A No.1, approved by the Order of MFU No. 73 dated February 7, 2013. It defines: the purpose of the financial reportings; their composition; reporting period; the qualitative characteristics and principles to be followed in preparing the financial reportings; disclosure requirements in the financial reportings.

The audit of financial reportings is provided in the following sequence: a desktop review; an analytical review; a validity review and an accountant review.

The main indicators to check by the auditor depending on the audit objective are the following: solvency, financial firmness, equity, circulating assets to equity ratio, funding, creditworthiness, liquidity, etc.

Bookkeeping balance sheet is a method of summarizing data on the property of the economic agent by types, it displays different economic information; depending on the indicators, it can be of different types.

The main performance indicators of the FOOD DEVELOPMENT LLC during the Balance are analyzed.

The basic audit procedures during the Balance sheet are identified. They are: checking the consistency of indicators that are repeated in different forms of financial statements; checking the correctness of drawing up the Balance sheet (Financial statement report) in accordance with the regulatory and legal framework, comparing the General Ledger with the accounting register; checking the comparison of accounting registers with primary documents; inspection of the of the annual inventory materials (fixed assets, inventories, cash, receivables and payables, capital).

It is noted that an insignificant amount of the software products for the audit companies are presented on the Ukrainian market, particularly, the "Case Ware" software products are spreading. "Case Ware" software solutions for the audit company include all phases of the audit: from client acceptance and audit planning to the issuance of the audit report; import / export information in Word, Excel, PDF, etc; enable downloading of client data from 60 accounting packages, in particular 1C, SAP, obtaining the general consolidated balance according to the specified format. Software products make auditing more efficient and structured with much less time consuming, since they complete all phases of the audit, audit procedures library, risk management modules, and allow the entire audit team to work simultaneously and synchronously regardless of location.

Conclusions. In the context of integration into the world community, the role of high-quality financial information, which serves as a basis for making appropriate economic decisions, grows significantly. The quality of such information is the level of its reliability, and the Balance is the main source of financial information about the company. On the basis of the analysis of the main indicators of the enterprise activity according to its Balance, the internal users make decisions on improving the efficiency of management in certain directions, and the external users can make decisions on the expediency of investing, lending, etc.

Костюк В.А., Усик К.В. РОЗВИТОК ДОВГОСТРОКОВОГО КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	599
Кузів О.А. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА БАНКІВСЬКІ КРЕДИТНІ ПРОДУКТИ.....	606
Ляхова О.О., Урванцева С.В. РОЗВИТОК РИНКУ ЛІЗИНГОВИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ.....	613
Міщенко Д.А., Сіліна І.С., Колесник Д.С. АНАЛІЗ ВИТРАТ НА ОБСЛУГОВУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ ТА ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЇХ ЗМЕНШЕННЯ.....	621
Москаленко В.А., Кузьменко С.Л. ІНСТРУМЕНТИ ПРОСУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ.....	626
Пасічник І.В., Курочкін С.А. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	631
Пасічник І.В., Лозовий С.В., В'язовий С.М. НОВІТНІ ФОРМИ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ У КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ БАНКІВ.....	637
Похилько С.В., Миргородська В.С. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ УКРАЇНИ І НАПРЯМИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ З УРАХУВАННЯМ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ КРАЇН ЄС.....	643
Сердюков К.Г., Гриценко С.П. ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ.....	652
Тимошенко С.І., Малафєєв Т.Р. ВИЗНАЧЕННЯ ПОКАЗНИКА ХЕРСТА ЯК МЕТОДУ ПРОГНОЗУВАННЯ ВИКОНАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ НОРМАТИВІВ ТА ОЦІНКИ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	658
Тохтамиш Т.О., Буканова О.С. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В БАНКУ.....	665
Фурсова В.А., Карацева Н.З., Миргород Т.В. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ.....	672
Юдіна С.В., Іванов К.Г., Руденко Н.О. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	678
РОЗДІЛ 9. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ	
Будько О.В., Саранча К.С. ПРОБЛЕМИ НАРАХУВАННЯ, СПЛАТИ ТА ВІДОБРАЖЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ.....	685
Воронко О.С., Коромець В.В., Щепан І.З. ОБЛІКОВО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ТА КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ.....	691
Воронко Р.М., Хрищук Я.Е., Гатиліак Ю.О. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ ТА РОЗРАХУНКІВ ІЗ ПЕРСОНАЛОМ.....	697
Гриценко К.Г. ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТУ ДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ШАХРАЙСТВА БАНКІВСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ.....	704
Дідур С.В., Циган Р.М., Гребінна Е.Ю. ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....	710
Дугар Т.Є. СУЧАСНІ ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБОРОТУ.....	718
Зінченко О.В., Дідик Я.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ТА ЇХ РОЛЬ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	725
Макарова Г.С., Левченко І.В. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ, ОБЧИСЛЕННЯ ТА НАРАХУВАННЯ ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ.....	732
Мулик Я.І. ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У ПРОЦЕСІ АУДИТУ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН).....	739